

INTERVIEW NICO VAN DER LELY

De missie van een bevlogen kinderarts

Kinderen die hun levenskansen dreigen te vergooien door te veel alcohol te drinken: het raakt kinderarts Nico van der Lely (56) diep. „Ouders moeten harder ingrijpen.”

Peter van de Stadt

Kinderarts Nico van der Lely van het Reinier de Graaf ziekenhuis ontving vorige week een onderscheiding die hem met trots vervulde. Uit handen van directievoorzitter Carina Hilders kreeg hij de Reinier de Graaf Penning uitgereikt. De penning wordt toegekend aan een specialist van het ziekenhuis voor uitzonderlijk presteren op het gebied van patiëntenzorg, opleiding of onderzoek. Van der Lely werd in het zonnetje gezet, zo liet Hilders aan Van der Lely weten, vanwege ‘zijn baanbrekende werk om alcohol schade bij kinderen en jongeren te voorkomen’. Van der Lely kreeg lof toegezwaaaid omdat hij daar al meer dan twintig jaar zijn professionele leven én vrije tijd aan wijdt. Van der Lely vindt het bij hem én bij zijn functie passen. „Als arts kun je echt het ver-

schil maken. Maar dan moet je wél de spreekkamer uit.”

Zelf zal hij zichzelf niet zo gauw op de borst slaan. Daarom complimenteert Carina Hilders hem maar. „Nico is enorm maatschappelijk betrokken en voelde zich verantwoordelijk om jongeren te behoeden voor de gevaren van alcohol. Door naast zijn werk wekelijks stad en land af te reizen om jongeren, ouders, bestuurders en beleidsmakers, studenten en sportbesturen voor te lichten over de gevaren van alcohol, heeft hij een grote bijdrage geleverd aan preventie op dit gebied”.

Begin deze eeuw signaleerde Van der Lely al dat steeds meer jongeren met een alcoholvergiftiging in het ziekenhuis belandden. Ook bleek dat ze op jongere leeftijd gingen drinken. Hij vond dat zeer zorgelijk en wilde hier wat aan doen. Daarom richtte hij in 2006 de polikliniek voor Jeugd en

Alcohol op, waar kinderen met een alcoholvergiftiging behandeld worden. En waar zij samen met hun ouders voorlichting krijgen over de onherstelbare schade die comazuipen veroorzaakt. Inmiddels zijn er volgens dit model 12 poliklinieken in heel Nederland.

Hoeveel waarde hecht u aan de toekenning van de Reinier Penning, wat spreekt daaruit?

„Ik ben daar trots op, heel trots, dat meen ik serieus. Er spreekt grote waardering voor je werk uit, uitgesproken door anderen, mensen die

ik hoog heb zitten. Dus ja, trots als een pauw. En dankbaar, al kan ik zo een paar andere namen binnen het Reinier opnoemen die hem ook zouden verdienen.”

Waar komt de passie voor hulp aan jongeren met alcoholische problemen vandaan?

„Dat is eigenlijk zo gegroeid, ook door invloeden van buitenaf. Ik heb zoals iedere jongeren zelf ook het nodige gedronken, al bleef het beheersbaar. Je ziet alleen, zelfs al op zo’n jonge leeftijd, om je heen ergere gevallen. De gevolgen van overmatig alcoholgebruik, zal ik maar zeggen. Ik dacht als kind niet: ik word later kinderarts. De medische kant trok mij echter wel. Bovendien had ik al jong de overtuiging dat je, zeker als je wat ouder wordt, wat voor de maatschappij hoort te doen. Mijn interesse voor bepaalde doelgroepen resulteerde in de door mij ontwikkelde ‘dovenpoli’. Ik kon daar maat-

schappelijk actief zijn als dokter, een raakvlak wat me zeer beviel. Ik heb daar hard voor geleerd en diploma’s in gehaald, van gebarentaal en lippen tot omgaan met dove mensen.”

Wanneer kwam de alcoholpoli in beeld?

„Mijn ogen werden geopend toen ik als kinderarts bij het Reinier de Graaf ziekenhuis kwam, in 1998. Daar maakte ik steeds meer Delftse kinderen mee die een alcoholvergiftiging hadden opgelopen. Ik besepte dat hier veel nuttig en noodzakelijk werk op mij lag te wachten. Er was nog geen fenomeen als de alcoholpoli, specifiek gericht op jongeren. Nadat er een Delfts meisje van 13 jaar werd binnengebracht, die meer dood dan levend was door het drinken van anderhalve liter Pisang Ambon, wist ik het zeker. Wat gaan we hier aan doen? Met hulp van anderen, zoals de afdeling kinderpsychologie, is toen de alcoholpoli in het Reinier ontwikkeld, de eerste van Nederland.”

Er is dus op het punt van erkenning dat alcohol op (zeer) jonge leeftijd heel schadelijk is voor de gezondheid grote vooruitgang geboekt?

„Zeker weten. Simpel gezegd maakt alcoholgebruik, zeker overmatig drinken, kinderen dommer. Er sterfen hersencellen af, de ontwikkeling van het kind wordt geremd. Die harde feiten wekten in het begin nogal wat consternatie. In die zin dat

ik werd overspoeld door de media, van televisie tot kranten, en overheden. Wat bleek: niet alleen ik als kinderarts had er ‘last’ van dat kinderen werden binnengebracht. Ook politie agenten en ouders, om uiteenlopende redenen, kwamen naar mij toe, blij dat er nu aandacht voor het probleem was. En later kwam de politiek erbij. Ik heb hier in het Reinier heel veel ministers op bezoek gehad. Ze waren allemaal zeer geïnteresseerd. Sindsdien heb ik talloze ‘road-tours’ gemaakt, heb ik scholen, ziekenhuizen en gemeenten bezocht. Ze komen overigens ook nog steeds naar mij toe, in het Reinier, om zich te laten informeren over de alcoholpoli. Deze week had ik bijvoorbeeld nog een delegatie uit Westland op bezoek, met onder andere wethouders, mensen van sportclubs en politiemensen.”

Hoe is het momenteel gesteld met het ‘alcohol-probleem’ onder jongeren in Delft en regio, is het in de loop der jaren minder of meer geworden?

„Dat is niet zo eenvoudig te beantwoorden, want het gaat niet alleen om getallen. Het gaat ook om wat de jongeren drinken. Er is wel meer verschuiving gekomen naar sterkere drank. Maar alcohol blijft alcohol. Wat wel duidelijk is gegroeid, is het besef onder jongeren dat overmatig alcoholgebruik heel slecht voor je is. Nu en later. Er is niks op tegen om bier te drinken of wijn, maar hou het in de hand. En begin niet te jong. Ik was echt dolblij dat ik, met hulp van anderen, in 2014 van de Tweede Kamer gedaan kreeg dat de leeftijd om alcohol te mogen kopen verschoof van 16 naar 18 jaar. Dat was zó belangrijk, want op deze manier bescherm je de jeugd het beste. Om dat te bereiken heb ik, om als een manager te kunnen denken en te weten hoe mensen denken, managementopleidingen en medische trainingen gevolgd in Frankrijk en Amerika. Ik heb zo een schat aan kennis vergaard hoe ik bijvoorbeeld subsidies moest binnenkrijgen en hoe een stichting op te zetten. Zo is de Stichting Jeugd en Alcohol ontstaan.”

Er zijn vier gebieden in Nederland waar het alcoholprobleem onder jongeren eruit springt?

„Ja, klopt. Dan praat je in deze regio over Westland en verder in West-Friesland, Twente/Achterhoek en Oost-Brabant. In Westland is nog

veel te winnen, zeker het bewustzijn bij ouders dat hun kinderen een alcoholprobleem hebben. Mijn ervaring is dat er nog te vaak wordt gezegd: ‘dat valt bij mijn kind wel mee’. De ontkenning dus.”

Na twintig jaar is de strijd nog niet gestreden?

„Zeker niet. We blijven hard werken om het probleem zichtbaar te houden en aan te pakken. Nog steeds, tot op de dag van vandaag, breng ik jaarlijks zo’n zestig bezoeken op locatie in het land. En elke keer zitten er 50 tot 100 mensen in de zaal. En dat maal twintig jaar: dan heb je wel een basis in de samenleving gekregen als het gaat om jeugd en alcohol.”

Reageren? hc.lezers@ad.nl

**Mijn
ervaring is
dat er nog te
vaak wordt
gezegd: bij
mijn kind
valt het mee**

– Nico van der Lely

▲ Kinderarts Nico van der Lely in het Reinier de Graaf ziekenhuis.

FOTO JACQUES ZORGMAN